

ชื่อวิทยานิพนธ์ : ภาวะผู้นำในการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบุงน้ำเต้า อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

ผู้วิจัย : พระมหาดำรงค์ วรธมโม (คัมภีร์)

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: ดร.อักรเดช พรหมกัลป์ ศศ.บ, พธ.ม., พธ.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์)

: พระครูสิริศิริรักษ์, ดร. พธ.บ, รป.ม., พธ.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์)

วันสำเร็จการศึกษา : ๗ มีนาคม ๒๕๕๙

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาระดับของภาวะผู้นำในการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบุงน้ำเต้าอำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ๒) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำในการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบุงน้ำเต้า อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ๓) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะต่อภาวะผู้นำในการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบุงน้ำเต้าอำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ การวิจัยครั้งนี้เป็นแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) จากกลุ่มตัวอย่างในตำบลบุงน้ำเต้า อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน ๓๗๖ คน วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้วิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

ผลการวิจัยพบว่า

๑. ระดับภาวะผู้นำในการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบุงน้ำเต้า อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๔๓$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านปรีชาญาณ ($\bar{X}=๓.๗๓$) ด้านอัตตัญญา ($\bar{X}=๓.๗๓$) ด้านธัมมัญญา

($\bar{X}=3.68$) ด้านอัตถิยญาติ ($\bar{X}=3.58$) ด้านบุคคลิยญาติ ($\bar{X}=3.53$) ด้านกาลิยญาติ ($\bar{X}=3.44$)
และด้านมัตติยญาติ ($\bar{X}=3.39$)

๒. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำในการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบุงน้ำเต้า อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ การศึกษาและรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำในการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบุงน้ำเต้า อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓. ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับภาวะผู้นำในการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบุงน้ำเต้า อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ผู้บริหารมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ในบางเรื่องจะไม่ฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา และไม่ดำเนินงานตามโครงการที่วางไว้จึงส่งผลให้การยอมรับในด้านมัตติยญาติหรือความพอประมาณมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ ส่วนข้อเสนอแนะผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาาร่วมกันเพื่อให้เกิดมุมมองหลากหลายและแก้ปัญหาได้ถูกต้องยิ่งขึ้น ควรมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการบริหาร อบต. และควรสอบถามความคิดเห็นของประชาชนให้มากขึ้น

Title : Administrative Leadership according to the Sappurisadhamma of administrators of Bungnamtao Sub-district administrative organization at Lomsak District, Phetchabun Province

Researcher : Phra MahaDamrong Varadhammo (Khumsri)

Degree : Master of Arts (Public Administration)

Thesis Supervisory Committee.

: Dr. Akkaradecha Brahmakappa. B.A., M.A., Ph.D.
(Public Administration)

: Dr. Phrakhru Sirikirirak, B.A., M.P.A., Ph.D. (Public Administration)

Date of Graduation : March 7, 2016

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) To study the level of administrative Leadership in cording to the Sappurisadhamma of administrators of Bungnamtao Sub-district administrative organization at Lomsak District, Phetchabun Province. 2) To compare administrative Leadership according to Suppurisadhamma of administrators of Bungnamtao Sub-district administrative organization at Lomsak District, Phetchabun Province. And 3) To study the problems, obstacles, and suggested improvements about this management leadership.

This research applied mixed methods research consisting of quantitative, qualitative and survey research. A questionnaire was also used as a research tool in this study. For qualitative research, an in-depth interview with key informants was selected to support the qualitative data. The sampling group for this study was 376 people from Bungnamtao sub-district, Loksak District, Phetchabun Province. The researcher analysed all data by using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test and one way ANOVA. Least Significant Difference (LSD) was used to show the difference between the mean values in pair.

The results revealed the following:

1. Overall, the opinions of people toward administrative in according to the Sappurisdhamma of administrators of Bungnamtao Sub-district administrative organization at Lomsak District, Phetchabun Province was at the high level ($\bar{X} = 3.53$). When considering each aspect, sorting arithmetic mean from highest to lowest were Parisannuta: knowing the society ($\bar{X} = 3.73$), Atthannu: knowing the meaning ($\bar{X} = 3.73$), and Dharmannutta: knowing the law ($\bar{X} = 3.68$), Attannuta: knowing the oneself ($\bar{X} = 3.58$), Puggalannuta: knowing the individual ($\bar{X} = 3.53$), Kalannuta: knowing the proper time ($\bar{X} = 3.44$), Mattannuta: knowing how to be temperate ($\bar{X} = 3.39$)

2. The comparison of people's opinions towards the administrative leadership. according to the principle of Sappurisdhamma, were classified by personal factors. It was found that the differences in gender, age, occupation, education and income per month did not influence the opinions of the people towards the administrative leadership. Therefore the hypothesis was rejected.

3. The problems, obstacles and some suggested improvements concerning the administrative leadership of the Chief Executive of SAO in Bungnamtao, according to Sappurisdhamma: 1) The personnel did not get a chance to give their opinions to solve any problems. 2) Leadership did not follow the development plan systematically and also did not realise that the problem should be solved first. 3) Lastly, the leader did not choose the correct worker for the work, which created a gap between the leader and the people For the suggestions for improvement, the leader should let everybody give their opinions on solving any problem in order to find different ways to solve it. The leader must have a clear vision in administration and kindly ask the people.

วิทยานิพนธ์เรื่อง “ภาวะผู้นำในการบริหารงานตามหลักสัปบุริสธรรมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบุงน้ำเต้าอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์” ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดีก็เพราะได้รับความเมตตาจากบุคคลหลายท่านด้วยกัน

ขอกราบขอบพระคุณและอนุโมทนาพระเทพปริยัติเมธี, ผศ.ดร., ผศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม ดร.ไพศาล เครือแสง ดร.อัครเดช พรหมกัลป์ พระครูสิริศิริรักษ์, ดร. ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาให้คำแนะนำและช่วยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณและอนุโมทนาขอบคุณคณะผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ พระครูสังฆรักษ์ เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ดร. พระครูนิวาส์สีลขันธ, ดร. พระปลัดสมบัติ จิตติญาณ, ดร. ดร.อภิชาตญาณัฐ โสกา อบสิน ดร. นายสามารถ อุตราช ที่ได้ตรวจสอบความถูกต้องในเนื้อหาของแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ ตลอดจนให้คำแนะนำที่ดีในการในการตรวจแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

ขออนุโมทนาขอบคุณ นายภัทรดร พุทธนรินทร์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบุงน้ำเต้า อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่ให้ความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ขอกราบขอบพระคุณและอนุโมทนาขอบคุณท่านผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๙ ท่าน คือ พระครูบรรพตไพโรจน์ พระอธิการบุญเรือง เตชธมโม นายมานิต สุขห่อง นายอุดม เศษโพธิ์ นายรุ่งศักดิ์ ศุภศิริ นายบุญมาก มหาชัย นายสุริยา เปลี่ยนพุ่ม นางไกล่รุ่ง สนเทียนวัด และนายไกรเวทย์ จันทรคำ ขอขอบคุณและอนุโมทนาขอบคุณเพื่อนๆ รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต รุ่นที่ ๖ ทุกรูป/คน ที่คอยให้คำแนะนำช่วยเหลือและให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา และขออนุโมทนาขอบคุณญาติโยมชาวตำบลบุงน้ำเต้า อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยตอบแบบสอบถามทุกท่าน

ท้ายที่สุดนี้ ขอขอบพระคุณอย่างยิ่งแก่คุณพ่อเทียบ คัมศรี, คุณแม่เรียม คัมศรี, อาจารย์วีระ คัมศรี และครอบครัวคัมศรี ตลอดถึงญาติธรรมทุกท่านที่สนับสนุนทุนในการศึกษา และคอยให้กำลังใจเสมอมา

พระมหาดำรงค์ วรธมโม (คัมศรี)

๗ มีนาคม ๒๕๕๙

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(๑)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(๓)
กิตติกรรมประกาศ	(๕)
สารบัญ	(๖)
สารบัญตาราง	(๙)
สารบัญแผนภาพ	(๑๑)
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	(๑๒)
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
๑.๓ ปัญหาการวิจัยที่ต้องการทราบ	๔
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย	๔
๑.๕ สมมติฐานการวิจัย	๖
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๖
๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๗
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๘
๒.๑ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำ (Leader)	๘
๒.๒ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ (Leadership)	๒๑
๒.๓ ภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม	๓๗
๒.๔ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร	๕๖
๒.๕ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นและองค์การบริหารส่วนตำบล	๗๓
๒.๖ องค์การบริหารส่วนตำบลปทุมธานี	๙๔
๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๙๗
๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๑๑๓

บทที่ ๓	วิธีการดำเนินการวิจัย	หน้า
	๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๑๑๘
	๓.๒ ประชากรกลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๑๑๘
	๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๑๑๘
	๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๑๒๑
	๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล	๑๒๒
บทที่ ๔	ผลการวิจัย	๑๒๒
	๔.๑ ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	๑๒๔
	๔.๒ ระดับภาวะผู้นำในการบริหารงานตามหลักสัปปริสธรรมของผู้บริหาร อบต.	๑๒๕
	๔.๓ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำในการบริหารงานตามหลักสัปปริสธรรมของผู้บริหาร อบต.	๑๒๗
	๔.๔ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับภาวะผู้นำในการบริหารงานตามหลักสัปปริสธรรมของผู้บริหาร อบต.	๑๓๕
	๔.๕ บทสัมภาษณ์เกี่ยวกับภาวะผู้นำในการบริหารงานตามหลักสัปปริสธรรมของผู้บริหาร อบต.	๑๕๐
	๔.๖ สรุปองค์ความรู้จากการวิจัย	๑๕๑
บทที่ ๕	สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	๑๖๑
	๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๖๒
	๕.๒ อภิปรายผล	๑๖๕
	๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๖๘
บรรณานุกรม		๑๗๗
ภาคผนวก		๑๘๐
	ภาคผนวก ก. หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย	๑๘๙
	ภาคผนวก ข. ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ	๑๙๖
	ภาคผนวก ค. หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม	๑๒๑

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
ภาคผนวก ง. ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Try out)	๒๐๓
ภาคผนวก จ. หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย	๑๐๖
ภาคผนวก ฉ. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	๒๐๘
ภาคผนวก ช. หนังสือขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เชิงลึก	๒๑๕
ภาคผนวก ซ. แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	๒๒๕
ประวัติของผู้วิจัย	๒๒๘

สารบัญตาราง

เรื่อง ตารางที่	หน้า
๒.๑ สรุปความหมายเกี่ยวกับผู้นำ	๑๐
๒.๒ สรุปแนวคิดเกี่ยวกับผู้นำ	๑๖
๒.๓ สรุปทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำ	๒๐
๒.๔ สรุปความหมายเกี่ยวกับภาวะผู้นำ	๒๕
๒.๕ สรุปแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ	๓๑
๒.๖ สรุปทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ	๓๖
๒.๗ สรุปความหมายเกี่ยวกับหลักสัปุริสธรรม	๔๐
๒.๘ สรุปความเป็นมาของหลักสัปุริสธรรม	๔๒
๒.๙ สรุปสาระสำคัญของหลักสัปุริสธรรม	๕๖
๒.๑๐ สรุปความหมายเกี่ยวกับการบริหาร	๕๘
๒.๑๑ สรุปแนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร	๖๔
๒.๑๒ สรุป ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร	๗๑
๒.๑๓ สรุปความหมายการปกครองท้องถิ่นและองค์การบริหารส่วนตำบล	๗๕
๒.๑๔ สรุปแนวคิดทฤษฎีการปกครองท้องถิ่นและองค์การบริหารส่วนตำบล	๗๙
๒.๑๕ สรุปความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบล	๘๑
๒.๑๖ สรุปการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล	๘๒
๒.๑๗ สรุปการจัดระเบียบองค์การบริหารส่วนตำบล	๘๕
๒.๑๘ สรุปอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล	๘๖
๒.๑๙ สรุปเกี่ยวกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบล	๙๐
๒.๒๐ สรุปโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล	๙๔
๒.๒๑ จำนวนหมู่บ้าน ประชากร และครัวเรือน ตำบลป่งน้ำเต้า	๙๕
๒.๒๒ สรุปวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้นำและภาวะผู้นำ	๙๙
๒.๒๓ สรุปวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัปุริสธรรม	๑๐๔
๒.๒๔ สรุปวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร	๑๐๘
๒.๒๕ สรุปวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบล	๑๑๒

สารบัญตาราง (ต่อ)

เรื่อง ตารางที่	หน้าที่
๔.๑ จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล	๑๒๒
๔.๒ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในภาพรวม	๑๒๔
๔.๓ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้านความเป็นผู้รู้จักเหตุ	๑๒๕
๔.๔ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้านความเป็นผู้รู้จักผล	๑๒๖
๔.๕ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้านความเป็นผู้รู้จักตน	๑๒๗
๔.๖ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้านความเป็นผู้รู้จักประมาณ	๑๒๘
๔.๗ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้านความเป็นผู้รู้จักกาล	๑๒๙
๔.๘ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้านความเป็นผู้รู้จักชุมชน	๑๓๐
๔.๙ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้านความเป็นผู้รู้จักบุคคล	๑๓๑
๔.๑๐ ผลเปรียบเทียบจำแนกตามเพศ	๑๓๒
๔.๑๑ ผลเปรียบเทียบจำแนกตามอายุ	๑๓๓
๔.๑๒ ผลเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้านความเป็นผู้รู้จักชุมชน	๑๓๕
๔.๑๓ ผลเปรียบเทียบจำแนกตามอาชีพ	๑๓๖
๔.๑๔ ผลเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้านความเป็นผู้รู้จักผล	๑๓๘
๔.๑๕ ผลเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้านความเป็นผู้รู้จักตน	๑๓๙
๔.๑๖ ผลเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้านความเป็นผู้รู้จักชุมชน	๑๔๐
๔.๑๗ ผลเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้านความเป็นผู้รู้จักบุคคล	๑๔๑
๔.๑๘ ผลเปรียบเทียบจำแนกตามการศึกษา	๑๔๒
๔.๑๙ ผลเปรียบเทียบจำแนกตามรายได้ต่อเดือน	๑๔๓
๔.๒๐ ผลเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้านความเป็นผู้รู้จักตน	๑๔๕
๔.๒๑ ผลเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้านความเป็นผู้รู้จักบุคคล	๑๔๖
๔.๒๒ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับภาวะผู้นำ	๑๔๗

สารบัญแผนภาพ

เรื่อง		หน้า
แผนภาพที่	๒.๑ แสดงโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล	๙๒
	๒.๒ แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย	๑๑๔
	๔.๖ แสดงสรุปองค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๕๘

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

๑. คำย่อชื่อคัมภีร์ในพระไตรปิฎก

อักษรย่อในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ใช้อ้างอิงจากคัมภีร์พระไตรปิฎก ฉบับภาษาไทย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นหลัก โดยใช้ระบวย่อคำ ดังต่อไปนี้

พระสุตตันตปิฎก

ที.ปา. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	ปาฏิภวรรค	(ภาษาไทย)
ม.ม. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	มูลปณาสก	(ภาษาไทย)
อง. สตตก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	สัตตกกนิบาต	(ภาษาไทย)
ขุ.ข. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	ปัญจกนิบาต	(ภาษาไทย)
ขุ.ชา. เอกก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	สัตตกนิบาต	(ภาษาไทย)
ขุ.ชา. นวก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	นวกนิบาต	(ภาษาไทย)
ขุ.ชา. จตตافیส (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	จัตตافیสนิบาตชาดก	(ภาษาไทย)

๒. การระบุหมายเลขในพระไตรปิฎก

ในงานวิจัยฉบับนี้ ใช้พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นหลักการอ้างอิงพระไตรปิฎกใช้ระบุ เล่ม/ข้อ/หน้า เช่น ขุ.อิติ. (ไทย) ๒๕/๓๒๑-๓๒๒/๗๒ หมายความว่า การอ้างอิงนั้นระบุถึง สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย อิติวุตตกะ ฉบับภาษาไทย พระไตรปิฎกเล่มที่ ๒๕ ข้อที่ ๓๒๑-๓๒๒ หน้าที่ ๗๒ เป็นต้น